

Strokovna ocena revij Cicido, Ciciban in Za starše

Revija Cicido je namenjena otrokom od 2. leta starosti dalje, revija Ciciban pa starejšim predšolskim in mlajšim šolskim otrokom (od 6. leta naprej). Vsak izvod ima prilogo Za starše, ki je tematsko povezana z vsebino revije in v kateri so obravnavane številne teme, ki pomagajo staršem, vzgojiteljem in učiteljem pri vzgoji otrok. Pogosto ima revija še kakšno dodatno prilogo: poučni plakat ali slikanico (npr. Ježek Snežek in potres, Ježek Snežek in požar), družabno igro, sestavljanke iz papirja ali kartona, zgoščenke s pravljičami ali pesmimi za otroke.

Že na prvi pogled vidimo, da sta reviji s prilogami vsebinsko in oblikovno zelo raznoliki in bogati. Pregled vsebine zadnjih treh letnikov Cicibana in Cicidoja pokaže, da zajemata vsa področja dejavnosti v vrtcu oz. predmetov v prvi triadi osnovne šole.

Slovenski jezik. Velik poudarek je na literarnih besedilih, ki jih mlajšim otrokom berejo odrasli, starejši pa jih že lahko berejo sami (najprej krajša besedila in besedila s slikami, šolarji pa tudi zahtevnejša besedila). Poudariti je treba, da uredništvo skrbno izbira kakovostna literarna dela, ki so tudi zelo raznovrstna: npr. domače in tuje ljudske pravljice in pesmi, basni, sodobne pravljice, zgodbe in pesmi domačih ter tujih avtorjev, dramatizacije, besedila s slikami, stripi. Čeprav je v zgodnjih letih za otrokov razvoj zelo pomembno, da mu odrasli čim več berejo, se mi zdi dobro, da ima otrok obenem možnost poslušati profesionalno prebrano pravljico na zgoščenki. V reviji so tudi naloge, ki otroke spodbujajo k razmišljanju in aktivni uporabi jezika: pripovedovanju, osvajanju novih pojmov, pisanju (npr. križanke, rebusi, uganke).

Matematika. Številne naloge v reviji otroke spodbujajo k spoznavanju logičnih in matematičnih pojmov in odnosov: npr. prostorski odnosi, primerjanje, iskanje podobnosti in razlik, razvrščanje, uporaba simbolov (npr. skrivna pisava), štetje (Cicido), seštevanje in odštevanje (Ciciban), osnove geometrije ... Naloge so po zahtevnosti dovolj raznovrstne, da upoštevajo različno starost svojih »bralcev« ter s tem tudi razlike v razvoju mišljenja.

Družba (Spoznavanje okolja). Reviji otroke spodbujata k spoznavanju družbenega okolja, saj jim ponujata različne teme iz njihovega vsakdanjega življenja (npr. skrb za zdravje, nego in varnost, šport, kuhanje, oblačenje, vrtec in šola), hkrati pa obravnavata tudi v današnji družbi aktualne probleme, s katerimi se srečujejo nekateri otroci (npr. alkoholizem, nimam očeta ...). Za učenje v zgodnjem obdobju je namreč pomembno, da je vsebina učenja povezana z otrokovo vsakodnevno realnostjo (torej izhaja iz njegovih izkušenj, vsakodnevnih problemov in interesov), obenem pa jim zbuja interes za bolj oddaljene kraje in ljudi (npr. otroci vsega sveta, mitologija ...) ter daje novo znanje o svetu. Zasedimo tudi teme iz zgodovine in geografije (npr. izdelaj zemljevid). Posebej opazno je, da reviji (vključno s prilogo Za starše) sledita danes zelo aktualnemu načelu multikulturne vzgoje.

Narava. V vsakem izvodu revije so tudi naravoslovne vsebine, opremljene z vsebinsko ustreznimi fotografijami ali ilustracijami. Največ je bioloških vsebin (živali, rastline, človek), zasledimo pa tudi za otroke zanimive in poučne poskuse (npr. Čarovnije matere zemlje, Kaj plava in kaj se potopi ...), ki otroke uvajajo v kemijo in fiziko. Pohvalno je, da je upoštevan za učenje pomemben princip, da se mlajši otroci najuspešnejše učijo na podlagi konkretnih izkušenj in eksperimentiranja.

Umetnost (Likovna vzgoja). Cicido in Ciciban sta likovno zelo bogata in privlačna, kar je za predšolske in mlajše šolske otroke pomembno motivacijsko sredstvo. Tudi na tem področju opazimo raznolikost in izredno kakovost: ilustracije priznanih slovenskih ilustratorjev, otroške risbe (Umetnija meseca, likovni natečaji) in tudi reprodukcije znanih umetniških del. Zlasti slednje se je v preteklosti pri vzgoji najmlajših otrok zanemarjalo, zato se mi zdi rubrika S. Karim, v kateri so predstavljena priznana likovna dela, odlična! Otroke spodbuja k opazovanju in estetskemu doživljanju, hkrati pa jim nevsiljivo predstavlja osnovne pojme iz likovne umetnosti. Otroške risbe in likovni natečaji pa otroke spodbujajo k likovni ustvarjalnosti. Poleg slikanja in risanja so v obeh revijah še ideje za oblikovanje (npr. z glino, kartonom, naravnimi materiali).

Umetnost (Glasba). V vsaki številki revije je pesem z besedilom in notnim zapisom, ki jo otroci in odrasli lahko poslušajo tudi v temu namenjeni radijski oddaji, nekatere pesmi pa so tudi na priloženih zgoščenkah. Omenjena rubrika K. Virant Iršič tako otroke kot njihove vzgojitelje spodbuja k spoznavanju in usvajanju novih glasbenih vsebin, petju in glasbenemu ustvarjanju.

Umetnost (Lutkovna in medijska vzgoja). Morda nekoliko manj zastopane, pa vendar opazne, so vsebine iz sveta lutkovne, dramske in medijske vzgoje. Teh je največ v prilogi Za starše, npr. predstavitev kulturnih ustanov in predstav za otroke, televizijske oddaje in filmi ...

Gibanje (Športna vzgoja). Glede na naravo tega področja oz. šolskega predmeta je razumljivo, da je v reviji najmanj zastopano. Pa vendar je v njej mnogo spodbud za gibanje, od npr. predlogov za počitniške dejavnosti do spoznavanja različnih športov. Gibalni razvoj je povezan tudi z že omenjenimi temami skrbi za zdravje in varnost.

Kot je razvidno že iz zgornjega opisa vsebine revije po področjih dejavnosti oz. šolskih predmetih ter njene vrednosti za učenje v zgodnjem otroštvu, revija upošteva vsa področja otrokovega razvoja. Ker sem doslej poudarila predvsem njen pomen za kognitivni razvoj, učenje in ustvarjalnost, naj dodam, da so njeni oblikovalci pozorni tudi na otrokov socialno-čustveni in moralni razvoj. Upoštevanje raznovrstnih interesov ter vzbujanje novih pri otroku zagotovo sproža ugodna čustva (npr. radovednost, naklonjenost do drugih ...) in motivacijo za učenje. Po drugi strani pa, kar se mi zdi še posebej pomembno, urednice ne pretiravajo s »ščitenjem otroške nedolžnosti«, saj se v številnih prispevkih spopadajo s problematičnimi temami (t. i. »tabu« temami), ki so bile še do nedavnega precej prezrte v vzgoji otrok (npr. spolnost, posvojeni otroci, otroci brez očeta, nasilje, alkoholizem). Tovrstne teme spodbujajo otroke, da se o njih pogovarjajo z odraslimi in vrstniki v vrtcu ali šoli, vzgojiteljem in učiteljem pa so lahko iztočnica in odličen pripomoček za pedagoško delo. Te in podobne teme (npr. prijateljstva in konflikti) vplivajo ne le na socialno-čustveni temveč tudi na moralni razvoj otrok.

Zamisel, da uredništvo že nekaj let ločeno izdaja dve reviji, Cicido za mlajše in Ciciban za starejše otroke, se mi zdi zelo dobra. S tem upošteva razlike med različnimi razvojnimi obdobji ter individualno različnost med enako starimi, starši pa se lahko ob poznavanju svojih otrok odločijo, katera od obeh revij in katere naloge znotraj nje so za posameznika primernejše. Vidi se, da v pripravi literarnih in drugih gradiv ter nalog za otroke sodelujejo strokovnjaki, ki dobro poznajo ne le specifično določenega področja, ampak tudi razvojne značilnosti otrok in sodobne poglede na zgodnje učenje. Predvsem pa se mi zdi dobro, da

reviji ne podcenjujeta otrok – njihovih interesov in zmožnosti, temveč ponujata tudi vsebine in naloge, ki jih ne zmore nujno rešiti vsak otrok, a so vsaj nekaterim lahko v izziv (npr. »starinski« izrazi v ljudskih pravljicah, predstavitve tujih mitologij ...).

Posebne pohvale je vredna tudi priloga Za starše, ki jo poleg staršev lahko uporabljajo tudi vzgojitelji in učitelji. Tvrstna priloga pomaga odraslim, da bolj učinkovito »uporabljajo« obe otroški reviji in jim hkrati daje koristne nasvete za vzgojo otrok. V najzgodnejšem obdobju razvoja je namreč zelo pomembno, da so otroku pomembni odrasli udeleženi pri njegovem učenju, da ga spodbujajo in podpirajo.

Reviji Ciciban in Cicido sta gotovo najkakovostnejši slovenski reviji za otroke, ki ne bi smeli manjkati v nobeni družini z mlajšimi otroki, oddelku vrtca ali šolskem razredu.

Dr. Marcela Batistič Zorec

docentka za razvojno psihologijo na oddelku za predšolsko vzgojo, Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani

Datum in kraj: 26. julij 2006, Ljubljana